

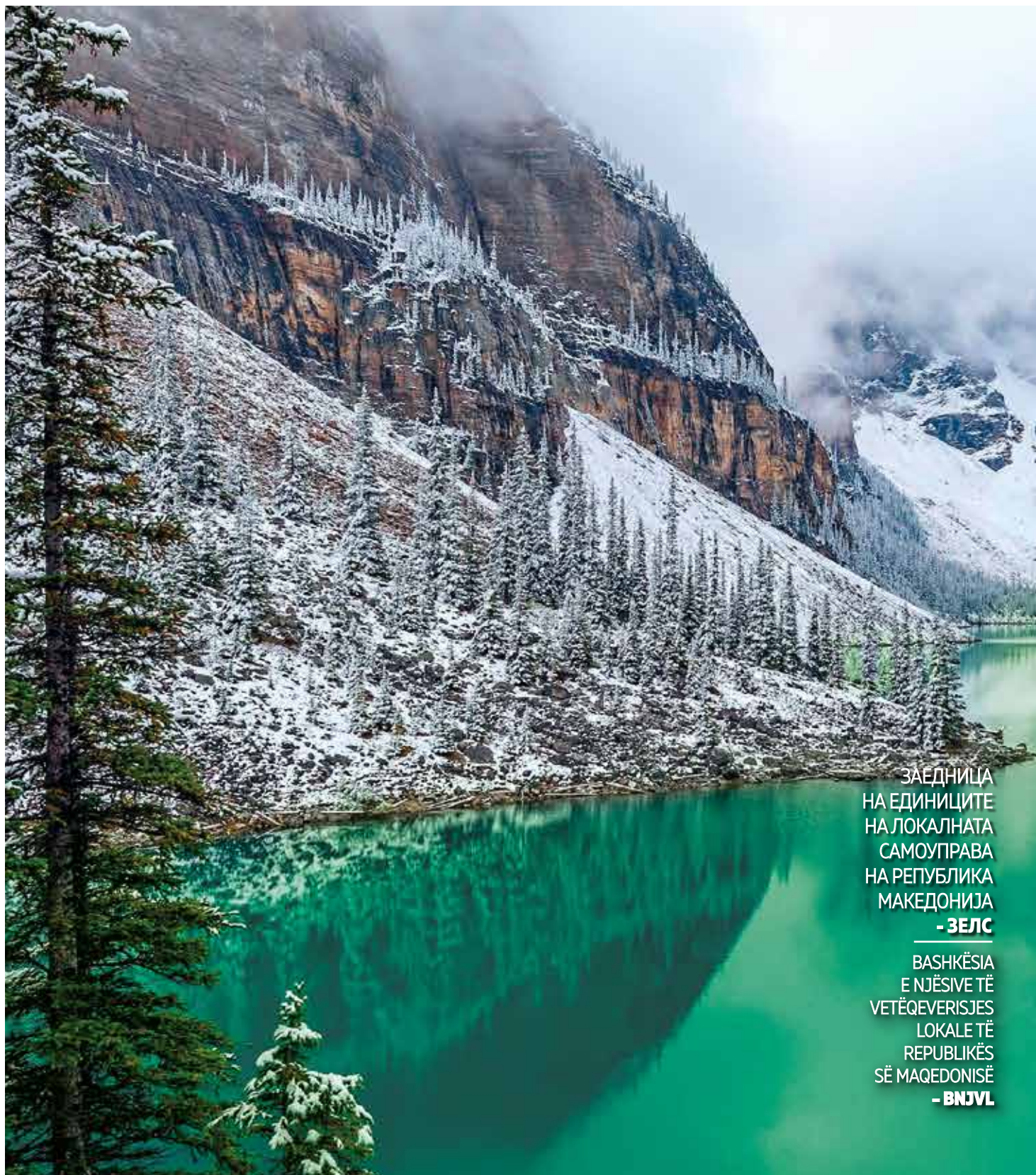
ЗЕЛС
BNJVL

ГЛАСИЛО

GAZETË

ЈАНУАРИ / ФЕВРУАРИ 2019

JANAR / SHKURT 2019

ЗАЕДНИЦА
НА ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА
- ЗЕЛС

BASHKËSIA
E NJËSIVE TË
VETËQEVERISJES
LOKALE TË
REPUBLIKËS
SË MAQEDONISË
- BNJVL

Почитувани,
Општините генерално се заинтересирани процесот на децентрализацијата во нашата земја да продолжи, но само доколку се обезбедат адекватни финансиски средства за квалитетно спроведување на префрлените надлежности. Ова уште еднаш го потенцираа градоначалниците и на средбата што

се одржа со претставниците од Министерството за култура, на која се дискутираше за можностите за пренесување на дел од националните установи во областа на културата, во надлежност на локалната власт. Кон крајот на месец јануари, во просториите на ЗЕЛС беа поканети секретарите на општините, како и претставниците од одделенијата за човечки ресурси, каде тие ги изнесоа потребите за организирање на обуки за општинските службеници. Оваа средба беше реализирана во насока на обезбедување на адекватна поддршка од страна на ЗЕЛС за јакнење на капацитетите на општинските службеници. Дел од изнесените барања ЗЕЛС ги инкорпорира во Планот за обуки и ќе направи напори истите да ги спроведе во текот на 2019 година, во рамките на активностите на ЗЕЛС тренинг центарот. Ова е уште едно олеснување што ЗЕЛС им го овозможува на своите членки, бидејќи обуките што ги реализира ЗЕЛС тренинг центарот се бесплатни. Истовремено, тие се креираат за точно утврдени предизвици со кои се соочува администрацијата и обезбедуваат нивно побрзо надминување, бидејќи се темелат и на размена на искуствата што меѓусебно ги споделуваат општинските претставници. Во изминативе два месеца ЗЕЛС им овозможи на своите членки непосредно да се запознаат со можностите за аплицирање на повеќе проекти, меѓу кои и на „Проектот за подобрување на социјалните услуги“. Во административната зграда на ЗЕЛС беа поканети службеници од секторите за урбанизам и социјални дејности, кои од имплементаторите на Проектот, претставниците од Министерството за труд и социјална политика (МТСП), добија информации за содржината на проектот, можностите за аплицирање, начинот на подготовка на апликациите и поддршката што може да ја очекуваат во текот на целиот процес. Станува збор за средства од кредит од Светска банка, што општините ќе може да ги користат во вид на грант. Во следниот период, уште еден од кредитите од Светска банка ќе биде насочен кон општините, односно за подобрувањето на локалната патна инфраструктура. ЗЕЛС им овозможи на претставниците од Светска банка да се сретнат со градоначалниците и да слушнат за што најмногу би им требало да ги искористат овие средства и кои би биле најповолните критериуми за нивна распределба. Во овој број на Гласилото на ЗЕЛС изнесени се информации и за други проекти, насочени кон потребите на локалните власти, како и информации од средбата на градоначалниците од руралните општини во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, посветена на предизвиците за поквалитетно искористување на средствата од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој.

Со почит,
Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Тë nderuar,
Komunat në përgjithësi janë të interesuara që të vazhdojë procesi i decentralizimit në vendin tonë, por vetëm nëse sigurohen mjete adekuate financiare për zbatimin cilësor të kompetencave të transferuara. Këtë e theksuan edhe njëherë kryetarët e komunave edhe në takimin e mbajtur me përfaqësuesit e Ministrisë së Kulturës, në të cilin u diskutua për mundësitë për transferimin e një pjese të institucioneve kombëtare të sferës së kulturës nën kompetencën e pushtetit lokal. Kah fundi i muajit janar, në hapësirat e BNJVL-së u ftuan sekretarët e komunave, si dhe përfaqësuesit e departamenteve të resurseve njerëzore, ku ata theksuan nevojat për organizimin e trajnimeve për nëpunësit komunalë. Ky takim u realizua në drejtim të sigurimit të mbështetjes adekuate nga ana e BNJVL-së për forcimin e kapaciteteve të nëpunësve komunalë. BNJVL-ja inkorporoi një pjesë të kërkesave të shprehura në Planin e trajnimeve dhe do të bëjë përpjekje për t'i zbatuar ato gjatë vitit 2019 në kuadër të aktiviteteve të Qendrës së trajnimeve të BNJVL-së. Ky është edhe një tjetër lehtësim që BNJVL-ja ua mundëson anëtarëve të saj, pasi që trajnimet që i realizon Qendra e trajnimeve e BNJVL-së janë pa pagesë. Në të njëjtën kohë, ato krijohen për sfidat e përcaktuara saktë me të cilat ballafaqohet administrata dhe sigurojnë tejkalimin e tyre më të shpejtë, pasi që ato bazohen edhe në shkëmbimin e përvojave të ndërsjella që i shkëmbejnë përfaqësuesit komunalë. Gjatë dy muajve të fundit, BNJVL-ja u mundësoi anëtarëve të saj të njoftohen drejtpërdrejt për mundësitë e aplikimit në disa projekte, duke përfshirë "Projektin për përmirësimin e shërbimeve sociale". Në ndërtesën administrative të BNJVL-së ishin të ftuar nëpunës nga sektorët e urbanizmit dhe veprimtarive sociale, të cilët nga zbatuesit e Projektit, përfaqësuesit e Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale (MPPS), morën informacione lidhur me përmbajtjen e projektit, mundësitë e aplikimit, mënyrën e përgatitjes së aplikacioneve dhe mbështetjen që mund ta presin gjatë tërë procesit. Bëhet fjalë për mjete nga kredia e Bankës Botërore, të cilat do të mund t'i përdorin komunat në formë të një granti. Në periudhën e ardhshme, një kredi tjetër e Bankës Botërore do t'u destinohet komunave, gjegjësisht do të ketë për qëllim përmirësimin e infrastrukturës rrugore lokale. BNJVL-ja u mundësoi përfaqësuesve të Bankës Botërore që të takohen me kryetarët e komunave dhe të dëgjojnë se për cilat gjëra duhet më së shumti t'i përdorin këto mjete dhe cilat do të ishin kriteret më të favorshme për shpërndarjen e tyre. Në këtë numër të Gazetës së BNJVL-së do të gjeni informacione edhe për projekte të tjera që synojnë nevojat e autoriteteve lokale, si dhe informacione nga takimi i kryetarëve të komunave rurale në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, i kushtuar sfidave për shfrytëzimin më cilësor të mjeteve nga Programi për mbështetjen financiare të zhvillimit rural.

Me respekt,
Dushica Perishiq
Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

тел. +389 (0) 2 30 99 033, факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32,
1000 Скопје, Република Македонија

Извршен директор на ЗЕЛС:

Душица Перишиќ

Заменик извршен директор на ЗЕЛС:

Ардита Дема-Мехмети

Подготвила:

Весна Арсовска-Динковска

Превод: Славе Чорбев

Лекториал: Момент мал ДООЕЛ, Скопје

Дизајн и подготовка: СОФИЈА ПРИНТ Богданци

Печатење: СОФИЈА ПРИНТ Богданци

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

tel. +389 (0) 2 30 99 033, faks: +389 (0) 2 30 61 994
rr. „Kopenhagenska“ nr. 5, F.P. 32,
1000 Shkup, Republika e Maqedonisë

Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:

Dushica Perishiq

Zëvendës drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:

Ardita Dema – Mehmeti

Përgatiti:

Vesna Arsovska-Dinkovska

Përkthim: Sllave Çorbev

Lektoron: Moment Mal, Shkup

Dizajnim dhe përgatitje: SOFIJA PRINT Bogdanci

Shtyp: SOFIJA PRINT Bogdanci

БРОЈНИ ПРЕДИЗВИЦИ ОКОЛУ ИСКОРИСТУВАЊЕТО НА СРЕДСТВАТА ЗА ПОДДРШКА ВО РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ

SHFIDAT E SHUMTA RRETH SHFRYTËZIMIT TË MJETEVE PËR MBËSHTETJEN E ZHVILLIMIT RURAL

Градоначалници и претставници од секторите за урбанизам од општините на 25 јануари 2019 година имаа состанокот во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ) што беше посветен на изнаоѓање на решенија за предизвиците со кои се соочуваат локалните власти при исполнувањето на условите за искористување на средствата од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој. Поконкретно, состанокот се однесуваше на утврдување на причините за нереализираните проекти кои се однесуваат за изработка на урбанистички планови за населени места во рурални средини, од повици кои биле објавени во 2013 и 2015 година, за мерката 322- „Обнова и развој на селата“. Освен претставници од Секторот за рурален развој од МЗШВ, беа присутни и претставници од ЗЕЛС и од други релевантните институции: Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството; Агенцијата за планирање на просторот; Агенцијата за катастар на недвижности и центрите за развој на планските региони.

Присутните беа информирани дека за мерките за рурална инфраструктура, поточно 321, 322 и 323 од Програмата за финансиска поддршка за рурален развој за 2019 година ќе се исплаќаат само неподмирени обврски од претходните години, бидејќи во постапка е акредитацијата на Агенцијата за ИПАРД, додека од Мерката 322 „Обнова и развој на селата“ преку националната програма ќе се финансираат само инвестиции за „Изработка на урбанистички планови за населени места во рурални средини“.

На состанокот беше разгледан и списокот на општини што не успеале да ги реализираат проектите од повикот на оваа мерка, во 2013 и 2015 година, што го подготви ЗЕЛС. Општините во него ги наведоа и причините, за кои говореа и присутните претставници на локалната власт. Како најчести причини беа наведени: недоволната сума на добиените средства од проектот, поради што фирмите не се пријавуваат на отворените тендери; бавноста и инертноста на институциите кои даваат забелешки во делот на

Kryetarë komunash dhe përfaqësues nga sektorët e urbanizmit të komunave, më 25 janar 2019 patën takim në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave (MBPEU) që u përkushtua për gjetjen e zgjidhjeve për sfidat me të cilat ballafaqohen autoritetet lokale gjatë përbushjes së kushteve për shfrytëzimin e mjeteve të Programit për mbështetjen financiare të zhvillimit rural. Më konkretisht, takimi kishte të bënte me konstatimin e shkaqeve të projekteve të pareaizuara që kanë të bëjnë me përgatitjen e planeve urbanistike për vendbanimet në zonat rurale, nga thirrjet që janë shpallur në vitin 2013 dhe 2015, për masën 322 – "Rindërtimi dhe zhvillimi i fshatrave". Përveç përfaqësuesve të Sektorit të zhvillimit rural të MBPEU-së, ishin të pranishëm edhe përfaqësues nga BNJVL-ja dhe institucionet e tjera përkatëse: Agjencia për mbështetje financiare në bujqësi; Agjencia për planifikim hapësinor; Agjencia për kadastër të pasurive të paluajtshme dhe Qendrat për zhvillimin e rajoneve planifikuese.

Të pranishmit u informuan se për masat e infrastrukturës rurale, më saktësisht 321, 322 dhe 323 të Programit për mbështetjen financiare të zhvillimit rural për vitin 2019, do të paguhen vetëm detyrimet e papaguara nga vitet e mëparshme, ndërsa nga Masa 322 "Rindërtimi dhe zhvillimi i fshatrave" përmes programit kombëtar do të financohen vetëm investimet për "Përgatitjen e planeve urbanistike për vendbanimet në zonat rurale".

Në takim u shqyrtua edhe lista e komunave që nuk kanë arritur t'i realizojnë projektet e thirrjes për këtë masë, në vitin 2013 dhe 2015, të cilën e përgatiti BNJVL-ja. Komunitet në të shkruan edhe arsyet, për të cilat folën edhe përfaqësuesit e pranishëm të pushtetit lokal. Si arsye më të shpeshta u theksuan: shuma e pamjaftueshme e mjeteve të marra nga projekti dhe për këtë shkak kompanitë nuk paraqiten në tenderët e hapur; ngadalësia dhe mosinteresimi i institucioneve që

урбанистичките планови; слабата комуникација со нив и друго. Од Агенцијата за финансиска поддршка посочија дека за овие проекти се потпишани договори и анекси на договорите и дека крајниот рок за нивна целосна реализација е 30 јуни оваа година.

На средбата беше изнесен и предлогот на Комисијата за рурален развој при ЗЕЛС, помалите општини да ја користат Програмата за рурален развој, а поголемите општини да ја користат програмата преку Министерството за транспорт и врски. Исто така, беше изнесена и иницијативата за проширување на можноста за финансирање на урбанистички планови за воннаселено место, од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2019 година. Ова е од особено значење за помалите општини кои немаат доволно планска документација, а имаат проблем за развој на индустриските капацитети. Присутните беа информирани дека не може да се добие авансна исплата на средства за инвестициите по ИПАРД програмата, туку дека исплатата оди со 100% финансирање од страна на корисникот, а со одобрување се враќаат средствата. Општините кои располагаат со мали буџети посочија дека ова претставува сериозен проблем за нив и предложија да се размисли во правец на обезбедување на Фонд за предфинансирање, нешто како гарантен фонд, по примерот на неговата успешна примена во Бугарија.

На состанокот беше истакната и постојната комплексност во постапките на изработување на урбанистичките планови кои траат од три, пет и десет години и беше предложено да се направат законски измени. Беше разгледана и идејата на МЗШВ за основање на Координативно тело за разгледување на овие предизвици. Присутните лоцираа дека најмногу проблеми се јавуваат со Министерство за транспорт и врски, Секторот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање и Националниот конзерваторски центар. Од МЗШВ посочија сите проблеми, предлози и нејаснотии со кои се соочуваат општините при изработка на урбанистички планови да ги доставуваат преку архива до Секторот за рурален развој.

јапир вѐрејтје нѐ пјесѐн е planeve urbanistike; komunikimi i dobѐt me ta dhe tѐ tjera. Nga Agjencia pѐr mbѐshtetje financiare theksuan se pѐr kѐto projekte janѐ nѐnshkruar kontrata dhe anekse tѐ kontratave dhe se afati i fundit pѐr zbatimin e tyre tѐ tѐrѐsishѐm ѐshtѐ 30 qershori i kѐtij viti.

Nѐ takim u prezantua edhe propozimi i Komisionit pѐr zhvillim rural tѐ BNJVL-sѐ qѐ komunat mѐ tѐ vogla tѐ pѐrdorin Programin e zhvillimit rural, ndѐrsa komunat mѐ tѐ mѐdha ta pѐrdorin programin pѐrmes Ministrisѐ sѐ Transportit dhe Lidhjeve. Po ashtu u prezantua edhe iniciativa pѐr zgjerimin e mundѐsisѐ sѐ financimit tѐ planeve urbanistike jashtѐ vendbanimit nga Programi pѐr mbѐshtetjen financiare tѐ zhvillimit rural pѐr vitin 2019. Kjo ѐshtѐ me rѐndѐsi tѐ veçantѐ pѐr komunat mѐ tѐ vogla qѐ nuk kanѐ dokumentacion tѐ mjaftueshѐm tѐ planifikimit dhe kanѐ problem pѐr zhvillimin e kapaciteteve industriale.

Tѐ pranishmit u informuan se nuk mund tѐ sigurohet nѐj avans pѐr pagesѐn e mjeteve pѐr investimet sipas programit IPARD, por se pagesa shkon me 100% financim nga ana e pѐrdoruesit, ndѐrsa mjetet kthehen me miratim. Komunat qѐ kanѐ nѐ dispozicion buxhete tѐ vogla theksuan se ky ѐshtѐ nѐj problem serioz pѐr to dhe propozuan qѐ tѐ mendohet pѐr t'u siguruar nѐj Fond pѐr para-financim, diѓka si fond garantues, sipas shembullit tѐ zbatimit tѐ suksesshѐm nѐ Bullgari. Nѐ takim gjithashtu u theksua edhe kompleksiteti ekzistues nѐ procedurat pѐr hartimin e planeve urbanistike tѐ cilat zgjasin tre, pesѐ dhe dhjetѐ vjet dhe u propozua tѐ bѐhen ndryshime ligjore. U shqyrtua edhe ideja e MBPEU-sѐ pѐr themelimin e nѐj Trupi koordinues pѐr shqyrtimin e kѐtyre sfidave. Tѐ pranishmit theksuan se shumica e problemeve paraqiten nѐ Ministrinѐ e Transportit dhe Lidhjeve, Sektorin e ujѐrave, Ministrinѐ e Mjedisit dhe Planifikimit Hapѐsinor dhe Qendrѐn Kombѐtare tѐ Konservimit. Nga MBPEU-ja theksuan qѐ tѐ gjitha problemet, propozimet dhe paqartѐsitѐ me tѐ cilat ballafaqohen komunat gjatѐ pѐrgatitjes sѐ planeve urbanistike t'i dѐrgojnѐ pѐrmes arkivit nѐ Sektorin pѐr zhvillim rural.

„ПРЕДЛОГ - ПЛАНОТ НА ОБУКИ НА ЗЕЛС ЗА 2019 ГОДИНА“ РЕВИДИРАН И ОД ОПШТИНСКИТЕ СЕКРЕТАРИ

“PROPOZIM - PLANI I TRAJNIMEVE TË BNJVL-SË PËR VITIN 2019”, I RISHIKUAR EDHE NGA SEKRETARËT E KOMUNAVE

Секретарите на општините и претставниците од одделенијата за човечки ресурси беа повикани на консултативна средба во ЗЕЛС за утврдување на најпотребните обуки што ЗЕЛС може да им ги понуди на локалните власти во насока на јакнење на капацитетите на општинската администрација. Средбата ја организираше ЗЕЛС тренинг центарот, на 24 јануари, 2019 година и претставува дел од подготовката за донесување на Планот за обуки на ЗЕЛС за 2019 година. Оваа средба е дополнителен чекор на заложбите на ЗЕЛС за поддршка на своите членки и во оваа област.

Претставниците од локалната власт истакнаа дека општините имаат голема потреба за континуирано надградување на капацитетите на општинските службеници, и тоа не само заради реализација на обврските поврзани со Законот за административни службеници, туку и на обврските што се поврзани и со честите измени и дополнувања на закони од кои произлегуваат обврски за локалната власт. Најмногу обуки беа побарани за вработените во секторите за урбанизам, но исто така и за останатите области кои се во надлежност на локалната власт: финансии, локален економски развој, животна средина, образование, европски проекти, управување со човечки ресурси и други. Тие истакнаа дека општинската администрација е задоволна од квалитетот на советувањата и обуките што ги спроведува ЗЕЛС тренинг центарот, особено бидејќи тие се однесуваат на точно

Секретарët e komunave dhe përfaqësuesit e departamenteve të resurseve njerëzore u ftuan në takim konsultativ në BNJVL për të përcaktuar trajnimet më të nevojshme që BNJVL-ja mund t'ua ofrojë autoriteteve lokale në drejtim të forcimit të kapaciteteve të administratës komunale. Takimi u organizua nga Qendra e trajnimeve e BNJVL-së, më 24 janar 2019 dhe është pjesë e përgatitjes për miratimin e Planit të trajnimeve të BNJVL-së për vitin 2019. Ky takim është një hap shtesë në përpjekjet e BNJVL-së për mbështetjen e anëtarëve të saj në këtë fushë.

Përfaqësuesit e pushtetit lokal theksuan se komunat kanë një nevojë të madhe për ngritjen e vazhdueshme të kapaciteteve të nëpunësve komunalë, dhe jo vetëm për shkak të realizimit të obligimeve të lidhura me Ligjin për nëpunësit administrativë, por edhe të obligimeve që janë të lidhura edhe me ndryshimet dhe plotësimet e shpeshta të ligjeve nga të cilat dalin obligimet për pushtetin lokal. Më shumë trajnime u kërkuan për të punësuarit në sektorët e urbanizmit, por gjithashtu edhe për fushat e tjera që janë në kompetencën e pushtetit lokal: financat, zhvillimi ekonomik lokal, mjedisi, arsimi, projektet evropiane, menaxhimi me resurset njerëzore dhe të tjera. Ata theksuan se administrata komunale është e kënaqur me cilësinë e këshillimeve dhe trajnimeve të cilat i zbaton Qendra e trajnimeve e BNJVL-së, sidomos sepse ato kanë të

утврдени предизвици со кои се соочува администрацијата во своето секојдневно работење и што овозможуваат меѓусебна размена на искуства во нивното решавање.

Присутните беа запознаени и со заклучокот на Управниот одбор, донесен во изминатиот период, во кој се укажува дека обуките што се понудени во Планот за обуки на ЗЕЛС треба да бидат приоритет за општините, со цел избегнување на непотребно изложување на високи трошоци за следење на ист вид обука, кај други провајдери. Исто така, беше нагласено дека ЗЕЛС, на барање на општините е подготвен да организира и одредени специфични обуки кои се во интерес на општините. При донесувањето на нови закони, или законски измени, ЗЕЛС секогаш во соработка со надлежните министерства се обидува брзо да организира советувања за општинската администрација, со цел полесно надминување на предизвиците за нивна имплементација. Обуките што ги организира ЗЕЛС тренинг центарот се бесплатни, но активно се размислува за воведување и на платени услуги во оваа област.

На крајот од состанокот присутните беа информирани дека сите изнесени предлози ќе бидат инкорпорирани во Планот за обуки на ЗЕЛС, кој ќе биде во функција од месец февруари. Секретарите беа задоволни од ваквиот начин на работење на ЗЕЛС и покренаа иницијатива за формирање на Мрежа на општински секретари при ЗЕЛС.

Преку ЗЕЛС тренинг центарот обучени 1648 претставници од локалната власт

Според Извештајот на Програмата за обуки на ЗЕЛС за минатата година, ЗЕЛС тренинг центарот спровел обуки и советувања во кои биле опфатени 1648 претставници од општинската администрација, советници и градоначалници. Поточно, во согласност со проекциите на оваа Програма за обуки беа реализирани 10 работилници, 13 обуки, две советувања и една конференција. Обуките најчесто беа еднодневни и се одржуваа во ЗЕЛС тренинг центарот во Скопје. Од вкупно 27 тематски модули, распределени во 16 области: урбанизам, право, финансии, човечки ресурси, односи со јавноста, животна средина, образование, локален економски развој, информатичко - комуникациски технологии, енергетска ефикасност, ЕУ интеграции и фондови, локален патен сообраќај, противпожарна заштита, дополнителни, сертифицирани обуки и проектни обуки, беа спроведени 13 тематски модули. Најмногу активности се евидентирани во проектните и сертифицираните обуки, а најголем број учесници се забележани во областа на урбанизмот и градежништвото. При реализацијата на овие активности за градење на капацитети на локалната власт беа забележани два предизвика. Едниот се однесува на обезбедување на претставници од државната администрација, од соодветните министерства и други државни институции, кои при донесувањето на нови закони или измени и дополнувања на законите, треба да обезбедат и соодветно информирање на администрацијата за нивно квалитетно имплементирање. Вториот се однесува на преземање на тематските модули, утврдени во Програмата за обуки на ЗЕЛС, од страна на приватни провајдери, за кои им наплаќаат на претставниците од општинската администрација.

бјенjë me sfida të përcaktuara qartë me të cilat ballafaqohet administrata në funksionimin e saj të përditshme dhe mundëson shkëmbimin e ndërsjellë të përvojave në zgjidhjen e tyre.

Të pranishmit u informuan edhe për konkluzionin e Bordit drejtues, të miratuar në periudhën e kaluar, në të cilin vërehet se trajnimet e ofruara në Planin e trajnimeve të BNJVL-së duhet të jenë prioritet për komunat, me qëllim që të mos bëhen shpenzime të mëdha për ndjekjen e llojit të njëjtë të trajnimit tek ofruesit e tjerë. Po ashtu u theksua se BNJVL-ja, me kërkesë të komunave, është e gatshme të organizojë edhe trajnime të caktuara specifike, që janë në interes të komunave. Gjatë miratimit të ligjeve të reja ose ndryshimeve ligjore, BNJVL-ja gjithmonë në bashkëpunim me ministritë kompetente përpiqet të organizojë sa më shpejt këshillime për administratën komunale, me qëllim të tejkalimit më të lehtë të sfidave për implementimin e tyre. Trajnimet që i organizon Qendra e trajnimeve e BNJVL-së janë pa pagesë, pormendohet në mënyrë aktive për aplikimin e shërbimeve të paguara në këtë fushë.

Në fund të takimit, të pranishmit u informuan se të gjitha propozimet e shprehura do të inkorporohen në Planin e trajnimeve të BNJVL-së, i cili do të jetë në funksion nga muaji shkurt. Sekretarët ishin të kënaqur me këtë mënyrë të punës së BNJVL-së dhe iniciuan iniciativë për formimin e një Rrjeti të sekretarëve komunalë të BNJVL-së.

Në Qendrën e trajnimeve të BNJVL-së janë trajnuar 1648 përfaqësues nga pushteti lokal

Sipas Raportit të Programit të trajnimeve të BNJVL-së për vitin e kaluar, Qendra e trajnimeve e BNJVL-së ka zbatuar trajnime dhe konsultime në të cilat janë përfshirë 1648 përfaqësues nga administrata komunale, këshilltarë dhe kryetarë komunash. Më saktësisht, në përputhje me projeksionet e këtij Programi të trajnimeve janë realizuar 10 punëtori, 13 trajnime, dy këshillime dhe një konferencë. Trajnimet ishin kryesisht njëditore dhe u mbajtën në Qendrën e trajnimeve të BNJVL-së në Shkup. Nga gjithsej 27 module tematike të shpërndara në 16 fusha: urbanizmi, drejtësia, financat, resurset njerëzore, marrëdhëniet me opinionin, mjedisi jetësor, arsimit, zhvillimi ekonomik lokal, teknologjitë e informacionit dhe komunikimit, efikasiteti energjetik, integritet dhe fondet e BE-së, mbrojtja nga zjarri, trajnime shtesë, të certifikuar dhe trajnime për projekte, u zbatuan 13 module tematike. Më shumë aktivitete janë evidentuar në trajnimet e certifikuar dhe ato projektuese, ndërsa numri më i madh i pjesëmarrësve është regjistruar në sferën e urbanizmit dhe ndërtimit. Gjatë realizimit të këtyre aktiviteteve për ndërtimin e kapaciteteve të pushtetit lokal janë vërejtur dy sfida. Njëra ka të bëjë me sigurimin e përfaqësuesve të administratës shtetërore, ministrive përkatëse dhe institucioneve të tjera shtetërore, të cilët, gjatë miratimit të ligjeve të reja ose ndryshimeve dhe plotësimeve të ligjeve, duhet të sigurojnë edhe informimin përkatës të administratës për zbatimin e tyre cilësor. E dyta ka të bëjë me ndërmarrjen e moduleve tematike të përcaktuara në Programin e trajnimeve të BNJVL-së nga ana e ofruesve privatë, për të cilat marrin mjete nga përfaqësuesit e administratës komunale.

ОПШТИНИТЕ ЌЕ АПЛИЦИРААТ СО ПРОЕКТИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СОЦИЈАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ГРАЃАНИТЕ

КОМУНАТ ДО ТЌ АПЛИКОЈНЌ МЕ ПРОЕКТЕ ПЌР ПЌРМИРЌСИМ Е ШЌРБИМЕВЕ СОЦИАЛЕ ПЌР ОЃТЕТАРЌТ

Во ЗЕЛС тренинг центарот, на 29 јануари, 2019 година, беше презентиран „Проект за подобрување на социјалните услуги“ преку кој се обезбедени средства за општините, со кредит од Светска банка, во износ од 28,7 милиони евра. Министерството за труд и социјална политика (МТСП) кое е одговорно за имплементирање на проектот, обезбеди свои претставници кои ги информираа поканетите службеници од општините (од секторите за урбанизам и социјални дејности) за начинот на објавување на повиците, за поддршката што проектната единица ќе им ја понуди на општините во процесот на аплицирање и во реализирањето на проектите.

„Проектот за подобрување на социјалните услуги“ во следните пет години треба да овозможи создавање на нови превентивни и вонинституционални социјални услуги, како и создавање на околу 7500 нови места во предучилишното образование во урбаните и рурални подрачја. Преку проектот треба да се развијат нови стандарди за социјалните услуги, да се интегрираат социјалните надоместоци и социјални услуги, да се подобри стручниот капацитет на воспитувачите и на социјалните работници и да се промовираат наставни методи каде детето ќе биде во фокусот на работа. Општините, како партнери во овој проект, ќе добиваат грантови за нивните апликации. Станува збор за проекти кои треба да се однесуваат на децата на возраст до шест години, особено оние од ранливите групи; на родители и семејства; на корисници на социјална помош и други ранливи возрасни лица кои имаат право

Нѐ Qendrѐn e trajnimeve tѐ BNJVL-sѐ, mѐ 29 janar 2019 u prezantua "Projekti pѐr pѐrmirѐsimin e shѐrbimeve sociale", nѐpѐrmjet tѐ cilit janѐ siguruar mjete pѐr komunat me kredi tѐ Bankѐs Botѐrore nѐ vlerѐ prej 28.7 milionѐ eurosh. Ministria e Punѐs dhe Politikѐs Sociale (MPPS), e cila ѐshtѐ pѐrgjegjѐse pѐr zbatimin e projektit, siguroi pѐrfaqѐsues tѐ vet tѐ cilѐt i informuan zyrtarѐt e ftuar tѐ komunave (nga sektorѐt e urbanizmit dhe veprimtarive sociale) pѐr mѐnyrѐn e shpalljes sѐ thirrjeve, pѐr mbѐshtetjen tѐ cilѐn njѐsia e projektit do t'ua ofrojѐ komunave nѐ procesin e aplikimit dhe nѐ zbatimin e projekteve.

"Projekti pѐr pѐrmirѐsimin e shѐrbimeve sociale" nѐ pesѐ vitet e ardhshme duhet tѐ mundѐsojѐ krijimin e shѐrbimeve tѐ reja parandaluese dhe jashtѐ-institucionale sociale, si dhe krijimin e rreth 7500 vendeve tѐ reja nѐ arsimin parashkollor nѐ zonat urbane dhe rurale. Nѐpѐrmjet projektit duhet tѐ zhvillohen standarde tѐ reja pѐr shѐrbimet sociale, tѐ integrohen kompensimet sociale dhe shѐrbimet sociale, tѐ pѐrmirѐsohet kapaciteti profesional i edukatorѐve dhe punѐtorѐve socialѐ dhe tѐ promovohen metodat e mѐsimdhѐnies ku fѐmija ѐshtѐ nѐ fokusin e punѐs.

Komunat, si partnerѐ nѐ kѐtѐ projekt, do tѐ marrin grante pѐr aplikimet e tyre. Bѐhet fjalѐ pѐr projekte qѐ duhet tѐ kenѐ tѐ bѐjnѐ me fѐmijѐt e moshѐs deri nѐ gjashtѐ vjet, veѐanѐrisht ata nga grupet e rrezikuara, pѐr prindѐrit dhe familjet, pѐr pѐrfituesit e ndihmѐs sociale dhe personat e tjerѐ tѐ moshuar tѐ rrezikuar, tѐ cilѐt kanѐ tѐ

на користење на социјални услуги; како и обуки за стручните лица кои работат на социјална заштита и на наставници од предучилишното образование. На претставниците од општините им беше презентираан и веб порталот <http://mtsp.gov.mk/proekt-za-podobruvanje-na-socijalnite-uslugi.nspix> каде може да ги добијат сите корисни информации, да контактираат со одговорните лица од проектот и да поставуваат прашања и коментари. Беше најавено дека во следниот период претставници од проектната единица на МТСП ќе направат директни посети во општините.

На состанокот беше презентирана и кратка анализа за актуелните состојби, односно беше посочено дека со програмите за социјална помош, насочени кон сиромашните, е опфатена 1/10 од вкупното население и 1/3 од сиромашните. Исто така дека е незадоволителна актуелната побарувачка за квалитетни вонинституционални услуги. Пристапот до услуги за рано образование и грижа е мали и нееднаков, односно опфаќа само 35,7% севкупен пристап на деца од 3 до 6 години; 0,3% деца од најсиромашните семејства и 2,6% деца Роми. Опфатот на предучилишно образование значително се разликува од општина до општина, или 28, главно рурални општини, немаат државна градинка, а стапката за запишување во предучилишното образование во урбаните подрачја е шест пати поголемо, отколку во руралните. Со оваа Програма се очекува да се развијат нови регулативи и стандарди за социјални услуги и да се зајакне остварувањето на социјалните надоместоци, чиј центар е клиентот.

директје тје пјрдорин шјербимет sociale, si dhe trajnimet пјр personat profesionalј qј punojnј nј sferјn e mbrojtjes sociale dhe пјр mјsuesit e arsimit parashkollor. Para пјрfaqјsuesve тј komunave u prezantua edhe ueb-portali <http://mtsp.gov.mk/proekt-za-podobruvanje-na-socijalnite-uslugi.nspix>, ku mund t'i marrin тј gjitha informacionet e dobishme, тј kontaktojnј me personat пјргјegјјs тј projektit dhe тј parashtrojnј pyetje dhe komente. U paralajmјrua se nј periudhјn e ardhshme пјрfaqјsues nga njјsia e projektit тј MPPS-sј do тј realizojnј vizita тј drejtpјrdrejta тј komunave.

Nј takim u prezantua edhe njј analizј e shkurtјr e gjendjeve aktuale, пјрkatјsisht u theksua se me programet e ndihmјs sociale, тј destinuara пјр тј varfrit, јshtј пјрфshirј 1/10 e popullsisј sј пјргјithshme dhe 1/3 e тј varfјrve. Gjithashtu јshtј e pakјnaqshme kјrkesa aktuale пјр shјrbimet cilјsore jashtј-institucionale. Qasja nј shјrbimet пјр edukim dhe kujdes тј hershјm јshtј e vogјl dhe e pabarabartј, пјрkatјsisht пјрфshin vetјm 35.7% тј qasjes sј пјргјithshme тј fјmijјve тј moshјs 3 deri nј 6 vјeјe; 0.3% тј fјmijјve nga familjet mј тј varfra dhe 2.6% тј fјmijјve romј. Shkalla e arsimit parashkollor ndryshon shumј nga komuna nј komunј, ose 28 kryesisht komuna rurale nuk kanј asnjј kopsht shtetјror тј fјmijјve, ndјrsa shkalla e regjistrimit nј arsimin parashkollor nј zonat urbane јshtј gjashtј herј mј e lartј se nј ato rurale. Me kјtј Program прitet тј zhvillohen rregullore dhe standarde тј reja пјр shјrbimet sociale dhe тј forcohet realizimi i kompensimeve sociale, qendra e тј cilave јshtј klienti.

ОПШТИНИТЕ ДИСКУТИРАА КАКО НАЈДОБРО ДА СЕ ИСКОРИСТАТ СРЕДСТВАТА ОД СВЕТСКА БАНКА ЗА ЛОКАЛНАТА ПАТНА ИНФРАСТРУКТУРА

КОМУНАТ ДИСКУТУАН СЕ СИ ТЈ ШФРТЈЗОНЕН МЈ СЈ МИРИ МЈТЕТ Е БАНКЈS БОТЈРОРЕ ПЈР ИНФРАСТРУКТУРЈ РРУГОРЕ ЛОКАЛЕ

Во административната зграда на ЗЕЛС на 30 и на 31 јануари 2019 година беа одржани неколку средби на градоначалниците и претставници од локалната власт, од осумте плански региони во земјава со претставници од Светска банка и од Министерството за транспорт и врски. Станува збор за започнување на процесот на идентификација на проектот за подобрување на локалната патна инфраструктура во земјава, за кој Владата на Република Македонија зеде заем од оваа меѓународна институција, во висина од 70 милиони евра, што општините ќе ги добијат како грант. За реализација на овие активности беше посочено дека ќе биде одговорна проектна единица, во рамките на Министерството за транспорт и врски. Средбите беа иницирани од страна на Светска банка, со цел да ги осознае размислувањата на градоначалниците во насока на дефинирање на проектот, односно каде е најдобро тие да бидат насочени и кои критериуми би биле најповолни за општините при нивната распределба.

Општините изразија задоволство од ваквата финансиска поддршката од Владата, особено бидејќи станува збор за прилично неизградена и застарена патна инфраструктура со која се соочуваат речиси сите општини во земјава. Тие посочија дека поради слабите фискални капацитети генерално не можат да обезбедат поголеми инфраструктурни зафати. Дел од нив кои имаат блокирани сметки, или многу скромен буџет не се во состојба да обезбедат дури и редовно одржување на локалните патишта.

Нј ndјrtesјn administrative тј BNJVL-sј, mј 30 dhe 31 janar 2019 u mbajtјn disa takime тј kryetarјve тј komunave dhe пјрfaqјsuesve тј pushtetit lokal nga tetј rajonet planifikuese nј vend me пјрfaqјsues nga Banka Botјrore dhe Ministria e Transportit dhe Lidhjeve. Bјhet fjalј pјr fillimin e procesit тј identifikimit тј projektit пјр пјрmirјsimin e infrastrukturјs rrugore lokale nј vend, пјр тј cilin Qeveria e Republikјs sј Maqedonisј merr hua nga ky institucion ndјrkombјtar nј vlerј prej 70 milionј eurosh, тј cilat komunat do t'i marrin si grant. U theksua se пјргјegјјsinј пјр realizimin e kјtyre aktiviteteve do ta ketј njјsia e projektit nј kuadјr тј Ministrisјs sј Transportit dhe Lidhjeve. Takimet u iniciuan nga ana e Bankјs Botјrore me qјllim qј тј merren mendimet e kryetarјve тј komunave nј drejtim тј definimit тј projektit, пјрkatјsisht se ku јshtј mј sј miri тј drejtohen mjetet dhe se cilat kriteret do тј ishin mј тј favorshme пјр komunat gjatј shпјrndarjes sј kјtyre mjeteve.

Komunat shprehјn kјnaqјsi пјр kјtј mbјshtetje financiare тј Qeverisј, veјanјrisht pasi qј bјhet fjalј пјр njј infrastrukturј rrugore qј nuk јshtј mјaftueshјm e ndјrtuar dhe јshtј e vjetјrsuar, me тј cilјn po ballafaqohen pothuajse тј gjitha komunat nј vend. Ata theksuan se, пјр shkak тј kapaciteteve тј dobјta fiskale, nј пјргјithјsi nuk mund тј sigurojnј intervenime mј тј mјdha infrastrukturore. Disa prej atyre, qј kanј llogari тј bllokuara ose buxhet shumј modest, nuk janј nј gjendje тј sigurojnј madje as mirјmbajtje тј rregullt тј rrugјve lokale.

Кај присутните преовладуваше мислењето проектот да даде поширока можност при искористувањето на средствата, односно да не се дефинира строго, за одредена намена. Беше предложено да им се даде можност на општините, тие да ги утврдат сопствените приоритети, дали овие средства во моментот им се повеќе потребни за рехабилитација на постојната локална патна мрежа, за изградба на нови улици или, пак, за одржување на истите. Исто така, беше посочено проектот да биде утврден на начин што секоја општина ќе има можност да добие од овие средства и според своите приоритети да ги искористи за градење на улица до некоја индустриска зона, или во некое населено место, за обнова или за одржување на постојната патна мрежа, или за поврзување на одредени населени места.

Во изнесените мислења на градоначалниците преовладуваше и тенденцијата за поголема поддршка на руралните средини и општините со мали фискални капацитети, па оттаму како критериуми по кои би можела да се врши распределбата беше посочена методологијата по која се врши актуелната распределбата на средствата од ДДВ на општините. Во неа се опфатени бројот на жителите, големината на територијата, густината на населението, а посебно е значајно што се утврдени долна и горна граница на средствата, под и над која не може да добива средства ниту една општина. Ова донекаде придонесува за поправедна распределба, во полза на помалите општини. Како втор модел, кој исто така беше посочен како можен критериум, е распределбата на средствата што се вршат од Фондот за патишта. На средбата беше истакнато дека како критериум би можело да се земе предвид и степенот на наплата што општината го реализирала за прибирањето на сопствените даноци.

На состанокот, претставниците на Светска банка за размислување ја посочија и идејата: дел од овие средства општините да можат да ги искористат и за воспоставување или подобрување на системот за одржување на патната инфраструктура. Односно, тоа би можело да биде обезбедување на електронска платформа за постојна локална инфраструктура, воспоставување на системи за одржување со поддршка на јавните претпријатија и друго. Голем број од општините, особено помалите, посочија дека одржувањето на патната мрежа

Тë pranishmit ishin në mendim se projekti duhet të japë një mundësi më të gjerë për përdorimin e mjeteve, përkatësisht të mos përcaktohet në mënyrë të rreptë qëllimi i përdorimit të këtyre mjeteve. U propozua që t'u jepet mundësi komunave që ato t'i përcaktojnë prioritetet e veta nëse këto mjete për momentin u nevojiten më së shumti për rehabilitimin e rrjetit ekzistues rrugor lokal, për ndërtimin e rrugëve të reja apo për mirëmbajtjen e tyre. Gjithashtu u theksua se projekti duhet të përcaktohet në mënyrë që secila komunë do të ketë mundësi të marrë nga këto mjete dhe sipas prioriteteteve të saja, t'i përdorë ato për të ndërtuar rrugë deri te ndonjë zonë industriale ose në ndonjë vendbanim, për të rinovuar ose për të mirëmbajtur rrjetin ekzistues rrugor ose për të lidhur vendbanime të caktuara.

Në mendimet e shprehura të kryetarëve të komunave mbizotëronte edhe tendenca për mbështetje më të madhe për mjediset rurale dhe komunat me kapacitete të vogla fiskale dhe rrjedhimisht si kriter sipas të cilave do të mund të kryhej shpërndarja, u theksua metodologjia sipas së cilës kryhet shpërndarja aktuale e mjeteve të TVSH-së për komunat. Në të përfshihen numri i banorëve, madhësia e territorit, dendësia e popullsisë, kurse është veçanërisht e rëndësishme që përcaktohet kufiri i poshtëm dhe i sipërm i mjeteve, nën dhe mbi të cilin asnjë komunë nuk mund të marrë mjete. Kjo deri diku kontribuon për shpërndarje më të drejtë të mjeteve në favor të komunave më të vogla. Si model i dytë, i cili u theksua gjithashtu si një kriter i mundshëm, është shpërndarja e mjeteve nga Fondi i rrugëve. Në takim u theksua se si kriter mund të konsiderohej edhe niveli i arkëtimit që e ka realizuar komuna për mbledhjen e taksave të veta.

Në takim, përfaqësuesit e Bankës Botërore e dhanë edhe këtë ide për mendim: që një pjesë të këtyre mjeteve komunat të kenë mundësi t'i përdorin edhe për të krijuar ose për të përmirësuar sistemin për mirëmbajtjen e infrastrukturës rrugore. Përkatësisht, në këtë mënyrë do të mund të sigurohej një platformë elektronike për infrastrukturën lokale ekzistuese, krijim i sistemeve të mirëmbajtjes me mbështetjen e ndërmarrjeve publike, etj... Një numër i madh i komunave, sidomos ato më të voglat, theksuan se mirëmbajtjen e rrjetit rrugor e realizojnë me

го реализираат со нивна дотраена и нефункционална механизација, па од полза би им било доколку дел од средствата може да ги искористат за нивна замена или купување на нови возила.

Општините беа едногласни во барањето при креирањето на проектот од страна на Светска банка, да се овозможи во рамките на пресметката за проектот, општината да ја вкалкуира и потребната сума за плаќање на ДДВ за реализацијата на активностите што ги предвидела. Ова е од голема важност за малите општини, кои досега се соочиле со неможност да ги обезбедат овие средства, па затоа повеќе не се осмелуваат да конкурираат за нови проекти, особено ако станува збор за инфраструктурни или капитални инвестиции.

Присутните ја посочија и реалната слика на недоволна искористеност на средствата од низа досегашни меѓународни проекти, поради некавалитетна техничка документација доставена од општините или неможност истата да ја обезбедат. Поради тоа беше предложено, по примерот на Министерството за труд и социјална политика, проектната канцеларија што ќе се отвори во Министерството за транспорт и врски да им дава директна поддршка на општините за изработка на потребна проектна документација, особено за помалите општини, кои финансиски или кадровски не се во можност тоа да го сторат. Исто така, беше посочено комисиите да имаат и еден пофлексибилен однос при одобрувањето на проектите што се доставуваат. Од помалите општини предложија проектната документација да е задолжителна само доколку станува збор за изградба на нова улица, а кога станува збор за рехабилитација на патиштата да се доставува само пресметка. На тој начин ќе се заштедат и средства и време.

Претставниците од Светска банка се заблагодарија на изнесените предлози и мислења за кои рекоа дека им се од голема важност при креирањето на проектот. Тие посочија дека се очекува тој да биде одобрен до крајот на годинава, а реализацијата да започне во 2020 година. Градоначалниците предложија општините кои располагаат со веќе подготвена документација, да имаат можност поскоро да ги искористат средствата, за што од Министерството за транспорт и врски најавија дека активно ја разгледуваат и ваквата можност.

макнеритë e tyre të vjetra dhe jo funksionale dhe se do të ishte e dobishme për to nëse një pjesë të mjeteve mund ta përdorin për t'i zëvendësuar ato ose për të blerë automjete të reja.

Komunat ishin unanime në kërkimin që, gjatë përgatitjes së projektit nga ana e Bankës Botërore, të mundësohet që brenda llogaritjes së projektit, komunatapërfshijë edhe shumën e nevojshme për pagesën e TVSH-së për realizimin e aktiviteteve të parapara. Kjo është shumë e rëndësishme për komunat e vogla, të cilat janë ballafaquar deri më tani me pamundësinë për t'i siguruar këto mjete dhe për këtë arsye nuk kanë guxim më për të konkurruar për projekte të reja, sidomos kur bëhet fjalë për investime infrastrukturore apo kapitale.

Të pranishmit theksuan gjendjen reale të shfrytëzimit të pamjaftueshëm të mjeteve nga një sërë projektsh të deritashme ndërkombëtare, për shkak të dokumentacionit jocilësor teknik të dërguar nga komunat ose paaftësisë për të siguruar atë. Për këtë shkak u propozua që, sipas shembullit të Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale, zyra e projektit që do të hapet në Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve, t'u japë mbështetje të drejtpërdrejtë komunave me përpilimin e dokumentacionit të nevojshëm të projektit, sidomos për komunat më të vogla, të cilat për shkak të financave dhe kuadrove nuk kanë mundësi ta bëjnë këtë. Gjithashtu u theksua se komisionet duhet të kenë një qasje më fleksibile gjatë miratimit të projekteve që dorëzohen. Nga komunat më të vogla propozuan që të jetë i detyrueshëm dokumentacioni i projektit vetëm nëse bëhet fjalë për ndërtim të një rruge të re, ndërsa kur bëhet fjalë për rehabilitimin e rrugëve të dërgohet vetëm për llogaritje. Në këtë mënyrë do të kursehen edhe para edhe kohë.

Përfaqësuesit e Bankës Botërore falënderuan për propozimet dhe mendimet e shprehura për të cilat thanë se janë të rëndësishme së madhe për përgatitjen e projektit. Ata theksuan se pritët që ai të miratohet deri në fund të vitit, ndërsa realizimi i tij të fillojë në vitin 2020. Kryetarët e komunave propozuan që komunat të cilat tashmë kanë përgatitur dokumentacionin, të kenë mundësi të përdorin mjetet sa më parë që është e mundur, për të cilën gjë nga Ministria e Transportit dhe Lidhjeve thanë se janë duke e shqyrtuar në mënyrë aktive mundësinë e kësaj.

ДА ЗА ПРОШИРУВАЊЕ НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈАТА ВО КУЛТУРАТА, НО САМО СО АДЕКВАТНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА НЕЈЗИНО СПРОВЕДУВАЊЕ

ПО ПЕР ЗГЈЕРИМИ Е DECENTRALIZIMIT НЕР КУЛТУРЕ, ПОР ВЕТЕМ МЕ МЈЕТЕ АДЕКУАТЕ FINANCIARE PER ZBATIMIN E TIJ

Дел од националните установи во областа на културата, во следните три години треба да се пренесат во надлежност на општините, што претставува продолжување на процесот на децентрализацијата во оваа област, во нашата земја. По тој повод, на седми февруари, 2019 година во Клубот на пратениците во Скопје, во организација на Министерството за култура беше одржана средбата со градоначалниците и други претставници од општините кои на својата територија имаат национални установи од културата. Претставниците од локалната власт посочија дека генерално се заинтересирани процесот на децентрализацијата да продолжи во оваа област, но никако на начин како што се случуваше нејзиното досегашно спроведување. Градоначалниците укажаа на потребата за целосна примена на Европската повелба на локална самоуправа, што значи локалните власти да добијат и адекватни финансиски средства за да можат квалитетно да ги спроведуваат надлежностите кои им се префрлаат на локално ниво. Потоа, побараа обезбедување на нови вработувања во културните установи и побрз процес на добивање на согласности од Министерството за финансии, обезбедување на дополнителни средства за капитални дотации за оваа намена, зголемување на средствата за тековно и материјално одржување на установите, како и за нови инвестиции со цел подобрување на функционалноста на објектите од културата.

За реализација на децентрализацијата во културата, потребно е да се создаде и правен основ за тоа, па присутните беа информирани дека е во тек подготовката на Предлог-закон за остварување на јавниот интерес во културата. Исто така, беше посочено дека треба да се утврдат и критериумите за пренесување на основачките права на установите од државно на локално ниво.

Нјер pjeser e institucioneve kombetare ne fushen e kulturres, ne tri vitet e ardhshme duhet te transferohen ne kompetencet e komunave, qe eshte vazhdim i procesit te decentralizimit ne kete fusha ne vendin tone. Me kete rast, me 7 shkurt 2019, ne Klubin e deputeteve ne Shkup, ne organizim te Ministrise se Kulturres u mbajt takim me kryetarret e komunave dhe perfaqesues te tjeret te komunave, te cilat ne territorin e tyre kanet institucione kombetare te kulturres. Perfaqesues nga pushteti lokal theksuan se ne pergjithesi jane te interesuar qe te vazhdojnt procesi i decentralizimit ne kete fusha, por jo ashtu siq ndodhi zbatimi i tij deri me tani. Kryetarret e komunave theksuan nevojten per zbatimin e plotet te Kartes Evropiane te Veteqeverisjes Lokale, qe do te thote autoritetet lokale te marrin mjete adekuate financiare qe te mund t'i zbatojnt ne menyre cilësore kompetencat qe transferohen ne nivel lokal. Pastaj ata kerkuan te sigurohen punesime te reja ne institucionet kulturore dhe te ketet njet proces me te shpejtet te marrjes se pelqimit nga Ministria e Financave, te sigurohen mjete shites per dotacione kapitale per kete qellim, te rriten mjetet per mirmbajtjen e vazhdueshme dhe materiale te institucioneve, si dhe per investime te reja per te permirësuar funksionalitetin e objekteve te kulturres.

Per realizimin e decentralizimit ne kulturere, eshte e nevojshme te krijohet njet baze ligjore per kete gjer, prandaj te pranishmit u informuan se eshte ne proces te pergatitjes njet Projekt - ligj per realizimin e interesit publik ne kulturere. U theksua gjithashtu se duhet te percaktohen edhe kriteret per transferimin e te drejtave themeluese te institucioneve nga nivel shtetror ne atet lokal.

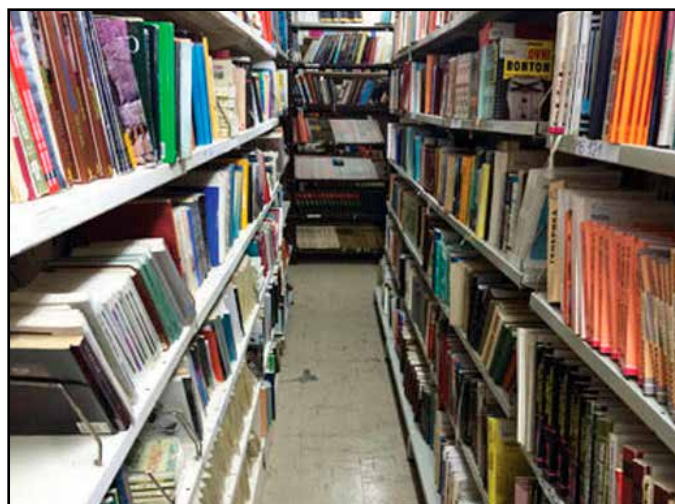

Министерството за култура на средбата ја презентираше анализата подготвена врз основа на реализираната „Анкета за интерес на ЕЛС за натамошна децентрализација на дел од националните установи на локално ниво“, од која произлезе дека од 62 национални установи лоцирани во локалната власт, за 30 општините покажуваат интерес да ги преземат, а за исто толков број немаат никаков интерес, за две национални установи сè уште нема официјален одговор. Од спроведеното истражување во 30 ЕЛС за ефектот од досегашниот процес на децентрализација, најголемиот број, или речиси сите се соочиле со предизвици при спроведувањето на оваа надлежност и тоа поради недостаток на финансиски средства во блок дотациите, недостаток на стручен и административен кадар, нефункционални стари објекти, па дури и руинирани, за што локалните власти мораа да обезбедуваат средства и од сопствени извори.

На крајот од средбата присутните беа информирани дека Министерството за култура врз основа на направената анализа, изнесените ставови на градоначалниците на овој состанок и досегашната реализација на процесот на обезбедување на законска основа за префрлање на националните установи од културата на локално ниво, ќе достави Информација до Владата на Република Македонија која треба да се изјасни за натамошните чекори на овој процес.

Ministria e Kulturës prezantoi në takim analizën e përgatitur në bazë të "Anketës së realizuar për interesin e njësive të vetëqeverisjes lokale për decentralizim të mëtejshëm të një pjese të institucioneve kombëtare në nivel lokal", nga e cila doli se nga 62 institucione kombëtare të vendosura në pushtetin lokal, komunat tregojnë interes për të marrë 30 nga ato dhe për të njëjtin numër nuk kanë asnjë interes, ndërsa për dy institucione kombëtare ende nuk ka asnjë përgjigje zyrtare. Nga hulumtimi i zbatuar në 30 njësi të vetëqeverisjes lokale për efektin e procesit të deritanishëm të decentralizimit, pjesa më e madhe apo gati të gjitha janë ballafaquar me sfida gjatë zbatimit të kësaj kompetence për shkak të mungesës së mjeteve financiare në bllok-dotacionet, mungesës së stafit profesional dhe administrativ, ndërtesave të vjetra jofunksionale, madje edhe të shkatërruara, për të cilat gjëra autoritetet lokale është dashur të siguronin mjete edhe nga burime të veta.

Në fund të takimit, të pranishmit u informuan se Ministria e Kulturës, në bazë të analizës së bërë, qëndrimeve të shprehura të kryetarëve të komunave në këtë takim dhe realizimit të deritanishëm të procesit të sigurimit të bazës ligjore për transferimin e institucioneve kombëtare nga kultura në nivel lokal, do të dërgojë Informacion deri te Qeveria e Republikës së Maqedonisë, e cila duhet të prononcohet për hapat e mëtejshëm të këtij procesi.

ПОДДРШКА НА ОПШТИНИТЕ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТНИ ПРОЕКТИ

MBËSHETETJA E KOMUNAVE PËR TË SIGURUAR PROJEKTE CILËSORE

„Градење на капацитетите на општините за имплементација на проекти“ е новиот проект, во кој освен општините ќе учествуваат и Заедницата на единиците на локалната власт и Министерството за локална самоуправа. Целта е да се зајакнат општинските капацитети за ефикасно искористување на финансиските средства за кои локалните власти треба да аплицираат со соодветни проекти. Проектот ќе го имплементира УНДП, во периодот до јуни 2021 година, со средства во износ од 1.550.00 американски долари, што ги обезбеди Шведската развојна агенција (SIDA).

Планираните активности се утврдени во три компоненти. Првата компонента предвидува создавање на општински индекс за одржлив развој, во партнерство со МЛС и ЗЕЛС. Овој индекс ќе служи како инструмент за политиката за локален развој, помагајќи им на властите на сите нивоа да планираат и дистрибуираат развојни фондови за промовирање на избалансиран социо-економски раст и да го олеснат следењето на напредокот во развојот. Индексот, исто така, ќе придонесе за збогатување на политиката за регионалниот развој, помагајќи да се подобри сегашната методологија за мерење на регионалните диспаритети во развојот и да се разберат и адресираат разликите помеѓу и во рамките на осумте плански региони во земјава.

Втората компонента се однесува на дизајнирање и изведување на анализана системот на локално управување, со фокус на неговата способност да го испорача развојниот напредок на локално ниво. За да се земе системски пристап, оваа компонента, исто така, ќе вклучува и функционална анализа на МЛС. Анализата ќе ги посочи структурните промени кои би можеле да им помогнат на општините да работат подобро на иницијативите за локален развој и да ги опфатат новите можности кои ќе се појават за време на процесот на пристапување во ЕУ.

Третата компонента се однесува на дизајнирање, воспоставување и управување со фондот за техничка документација, со кој ќе се обезбедат финансиски ресурси со кои помалку развиените општини треба да ги преземат потребните подготвителни работи (вклучувајќи ги и плановите за урбанизација) за развојни проекти кои се соодветни за финансирање од ЕУ или донатори, преку директни дотации или заеми со ниски камати. Овој фонд ќе ги фокусира своите напори кон општините кои се најмалку опремени за да ги извршуваат овие функции самостојно, при што ќе обезбеди поддршка во сите фази: проектирање, одредување на проекти, примена и имплементација.

„Ndërtimi i kapaciteteve të komunave për zbatimin e projekteve“ është projekti i ri, në të cilin përveç komunave, do të marrin pjesë edhe Bashkësi i Njërive të Vetëqeverisjes Lokale dhe Ministria e Vetëqeverisjes Lokale. Qëllimi është forcimi i kapaciteteve komunale për shfrytëzimin efikas të mjeteve financiare për të cilat autoritetet lokale duhet të aplikojnë me projekte përkatëse. Projektin do ta zbatojë UNDP-ja në periudhën deri në muajin qershor të vitit 2021, me mjete në vlerë prej 1.550.000 dollarësh amerikanë, të cilët i ka siguruar Agjencia Suedeze e Zhvillimit (SIDA).

Aktivitetet e planifikuara janë përcaktuar në tre komponentë. Komponenti i parë parashikon krijimin e indeksit komunal për zhvillim të qëndrueshëm, në partneritet me MVL dhe BNJVL. Ky indeks do të shërbejë si instrument për politikën e zhvillimit lokal, duke ndihmuar autoritetet në të gjitha nivelet për të planifikuar dhe shpërndarë fondet e zhvillimit për të promovuar rritjen e balancuar socio-ekonomike dhe për të lehtësuar monitorimin e progresit të zhvillimit. Indeksi gjithashtu do të kontribuojë për pasurimin e politikës së zhvillimit rajonal, duke ndihmuar që të përmirësohet metodologjia aktuale për matjen e pabarazive rajonale të zhvillimit dhe që të kuptohen dhe adresohen dallimet midis dhe brenda tetë rajoneve planifikuese në vend;

Komponenti i dytë ka të bëjë me hartimin dhe kryerjen e një analize të sistemit të qeverisjes lokale, me fokus në aftësinë e tij për të realizuar përparimin e zhvillimit në nivel lokal. Për t'u marrë një qasje sistematike, ky komponent do të përfshijë gjithashtu analizën funksionale të Ministrisë së Vetëqeverisjes Lokale. Analiza do t'i tregojë ndryshimet strukturore që mund të ndihmojnë komunat të punojnë më mirë në nismat e zhvillimit lokal dhe t'i përfshijnë mundësitë e reja që do të paraqiten gjatë procesit të pranimi në BE.

Komponenti i tretë ka të bëjë me hartimin, themelimin dhe menaxhimin e një fondi të dokumentacionit teknik, me të cilin do të sigurohen resurse financiare për komunat më pak të zhvilluara që të mund t'i realizojnë punët e nevojshme përgatitore (duke përfshirë edhe planet e urbanizmit) për projektet e zhvillimit të cilat janë të përshtatshme për financim nga BE ose donatorë, përmes dotacioneve dhe kredive të drejtpërdrejta me kamata të ulëta. Ky fond do t'i fokusojë përpjekjet e tija ndaj komunave që janë më pak të pajisura për të kryer këto funksione në mënyrë të pavarur, me ç'rast do të sigurojë mbështetje në të gjitha fazat: projektimi, përcaktimi i projekteve, zbatimi dhe implementimi.

ПРОЕКТ ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ЦЕНТРИ ЗА УСЛУГИ ВО СИТЕ ОПШТИНИ

Воспоставувањето на Центри за услуги во сите единици на локалната власт, преку кои ќе се обезбедат унифицирани услуги кои ќе бидат ефикасни, економични и со едноставен пристап е содржината на новиот проект „Иновативни решенија за подобар пристап до услуги на локално ниво“, што Министерството за локална самоуправа (МЛС) го имплементира во соработка со УНДП. Целта е да се подигне квалитетот во испораката на административните услуги на локално ниво, како и да се придонесе за стеснување на просторот за можности за евентуална корупција или судир на интереси. Притоа, за императив се зема испораката на овие јавни услуги да се реализира по електронски пат.

Во таа насока беше презентирana и изготвена „Анализа за воспоставување на сервисни центри во сите општини“, во која е утврдено дека во 17 општини веќе функционираат вакви центри, кои се воспоставени од донаторската заедница на почетокот на процесот на децентрализација. Овие општини посочиле дека имаат потреба од натамошна надградба на нивните системи. Ист број на општини (17) се изјасиле дека воспоставувањето на вакви центри е нивен приоритет и дека располагаат со административен простор, но немаат средства за реализација. Десет општини се заинтересирани да формираат ваков центар, но се изјасиле дека немаат ниту средства, ниту соодветен простор. Осумнаесет општини досега не го ставиле ова прашање како приоритетно, бидејќи немаат ниту простор, ниту средства, ниту човечки ресурси, а ист број на општини воопшто не го изнеле својот став по ова прашање. По претставувањето на резултатите добиени од анализата беше презентирana и електронската платформа „Отворени за вас“- алатка за директна комуникација на граѓаните со општините и со МЛС, како и ВЕБ страниците за шест општини, во функција на обезбедување на услови за воведување на електронски услуги, и двете подготвени во рамките на овој Проект.

ПРОЕКТИ ПЕР ТЕМЕЛИМИН Е QENDRAVE ТЕ ШЕРБИМЕВЕ НЕ ТЕ ГЈИТНА КОМУНАТ

Themelimi i Qendrave të shërbimeve në të gjitha njësitë e pushtetit lokal, përmes të cilave do të sigurohen shërbime të unifikuara të cilat do të jenë efikase, ekonomike dhe me qasje të thjeshtë, është përmbajtja e projektit të ri "Zgjidhjet inovative për qasje më të mirë në shërbimet në nivel lokal", të cilin e zbaton Ministria e Vetëqeverisjes Lokale (MVL) në bashkëpunim me UNDP-në. Qëllimi është ngritja e cilësisë në ofrimin e shërbimeve administrative në nivel lokal, si dhe dhënia e një kontributi për ngushtimin e hapësirës për mundësitë e korrupsionit eventual apo konfliktit eventual të interesit. Njëkohësisht imperativi është që ofrimi i këtyre shërbimeve publike të realizohet në mënyrë elektronike.

Në këtë drejtim u prezantua edhe "Analiza e përgatitur për themelimin e qendrave të shërbimeve në të gjitha komunat", në të cilën është konstatuar se në 17 komuna tashmë funksionojnë qendra të këtilla, të cilat janë themeluar nga komuniteti i donatorëve në fillim të procesit të decentralizimit. Këto komuna kanë theksuar se kanë nevojë për avancimin e mëtejshëm të sistemeve të tyre. Numri i njëjtë i komunave (17) kanë deklaruar se themelimi i qendrave të këtilla është prioriteti i tyre dhe se kanë në dispozicion hapësirë administrative, por nuk kanë mjete për realizim. Dhjetë komuna janë të interesuara për të formuar një qendër të këtillë, por kanë deklaruar se nuk kanë as mjete, e as hapësirë adekuate. Tetëmbëdhjetë komuna ende nuk e kanë vënë këtë çështje si prioritet për shkak se nuk kanë as hapësirë, as mjete, e as resurse njerëzore, ndërsa numri i njëjtë i komunave nuk ka treguar aspak qëndrimin e tyre lidhur me këtë çështje. Pas prezantimit të rezultateve të marra nga analiza, u prezantua edhe platforma elektronike "Të hapur për ju" - mjeti për komunikim të drejtpërdrejtë të qytetarëve me komunat dhe me MVL-në, si dhe faqet e internetit për gjashtë komuna, që kanë për qëllim sigurimin e kushteve për aplikimin e shërbimeve elektronike, të dyja të përgatitura në kuadër të këtij Projekti.

Електронски услуги што ги обезбедува ЗЕЛС за општините

Локалните власти како и досега, со поддршка на ЗЕЛС, реализираат повеќе електронски услуги за граѓаните. ЗЕЛС управува и го одржува информацискиот систем www.gradezno-zemjiste.mk, преку кој се спроведуваат сите постапки за отуѓување и давање под закуп на градежно неизградено земјиште, сопственост на државата, по пат на јавно надавање и по пат на непосредна спогодба, кои се утврдени во Законот за градежно земјиште. Исто така, општините со поддршка на ЗЕЛС ја користат електронската платформа www.gradezna-dozvola.mk за електронско издавање на одобрение за градба, како и софтверската алатка www.e-stvari.mk за електронско јавно надавање за спроведување на постапката за продажба и давање под закуп на недвижни и движни ствари. Локалните власти, со поддршка на ЗЕЛС, ги користат и: електронската платформа www.rob.zels.org.mk за размена на информации од активностите на локално ниво од областа на родовата еднаквост и интернет страницата www.forumski-moderatori.mk за информирање на општините за активности поврзани со спроведувањето на граѓанската алатка „форумивозаедницата“.

Shërbime elektronike që i siguron BNJVL-ja për komunat

Autoritetet lokale si deri më tani, me mbështetjen e BNJVL-së, realizojnë më shumë shërbime elektronike për qytetarët. BNJVL-ja menaxhon dhe mirëmban sistemin e informacionit www.gradezno-zemjiste.mk, përmes të cilit zbatohen të gjitha procedurat për tjetërsim dhe dhënie me qira të tokës së pandërtuar ndërtimore, në pronësi të shtetit, përmes ankandit publik dhe përmes marrëveshjes së drejtpërdrejtë, të cilat janë të përcaktuara në Ligjin për tokën ndërtimore. Gjithashtu, komunat me mbështetjen e BNJVL-së përdorin platformën elektronike www.gradezna-dozvola.mk për dhënien elektronike të lejeve të ndërtimit, si dhe mjetin softuerik www.e-stvari.mk për ankandin publik elektronik për zbatimin e procedurës së shitjes dhe dhënies me qira të sendeve të paluajshme dhe të luajshme. Autoritetet lokale, me mbështetjen e BNJVL-së, përdorin edhe: platformën elektronike www.rob.zels.org.mk për shkëmbimin e informacioneve të aktiviteteve në nivel lokal nga sfera e barazisë gjinore dhe faqen e internetit www.forumski-moderatori.mk për informimin e komunave për aktivitete të lidhura me zbatimin e mjetit të qytetarëve "forumet në bashkësi".

СО ГРАНТ ОД ЕДЕН МИЛИОН ЕВРА ЗА „СМАРТ ЕЗЕРО МЛАДОСТ“-ОПШТИНА ВЕЛЕС ЌЕ СТАНЕ ЗНАЧАЈНА ТРАНЗИТНА ТУРИСТИЧКА ДЕСТИНАЦИЈА

ME GRANT PREJ NJË MILION EUROSH PËR “SMART LIQENIN MLADOST” - KOMUNA E VELESIT DO TË BËHET NJË DESTINACION I RËNDËSISHËM TURISTIK TRANSITOR

Општина Велес е сè поблизу до остварување на целта да стане значајна транзитна туристичка дестинација во земјава, но и во регионот, преку искористување на потенцијалот на езерото Младост, крај кое годишно поминуваат над 2 милиони туристи. Оваа цел општината ќе ја реализира преку проектот „Смарт езеро Младост“ што го изработија вработените од оваа локална власт и за чија реализација обезбедија грант за општината, од речиси еден милион евра. Односно, 974.433 евра се средства од Европската Унија, од ИПА програмата, со кои управува Светска банка, а општината учествува со сопствени средства во висина од 10% од сумата на проектот, односно со 104.000 евра, обезбедени преку Програмата за активностите на општината во областа на локалниот економски развој за 2019 година.

Проектот чија вкупна сума изнесува 1.080.000 евра е усогласен со општинската стратегија за развој на паметна локална власт и претставува интегрирана целина од вкупно 27 активности, меѓу кои инфраструктурни зафати, набавка на опрема, активности за туристичка промоција и сигнализација, обуки и слично. Со проектот е предвидена изградба на нова пешачка патека покрај езерото долга 750 метри, еко камп, со 7 унифицирани куќички од дрво во форма на вински буриња, што претставуваат симбол на македонскиот вински пат и парк за авантури за деца. Исто

Komuna e Velesit është gjithnjë më afër realizimit të qëllimit për t'u bërë një destinacion të rëndësishëm turistik transitor në vend dhe rajon, duke shfrytëzuar potencialin e Liqenit Mladost, pranë të cilit çdo vit kalojnë mbi 2 milionë turistë. Komuna do ta realizojë këtë qëllim nëpërmjet projektit "Smart liqeni Mladost", të cilin e kanë përgatitur të punësuarit e këtij pushteti lokal dhe për zbatimin e të cilit kanë siguruar një grant për komunën prej gati një milion eurosh. Gjegjësisht, mjetet në vlerë prej 974.433 eurosh janë mjete nga Bashkimi Evropian, nga programi IPA, me të cilat menaxhon Banka Botërore, ndërsa komuna merr pjesë me mjete vetanake në vlerë prej 10% të shumës së projektit, përkatësisht me 104.000 euro, të siguruara përmes Programit të aktiviteteve të komunës në fushën të zhvillimit ekonomik lokal për vitin 2019.

Projekti, shuma totale e të cilit është 1.080.000 milionë euro, është i harmonizuar me strategjinë komunale për zhvillimin e pushtetit të zgjuar lokal dhe është një tërësi e integruar nga gjithsej 27 aktivitete, duke përfshirë aktivitetet infrastrukture, furnizimin e pajisjeve, aktivitetet për promovimin e turizmit dhe sinjalizimit, trajnimet dhe të tjera. Me projektin parashihet ndërtimi i një shtegu të ri për këmbësorë përgjatë liqenit me gjatësi prej 750 metrash, ndërtimi i një eko-kampi me 7 shtëpiza të unifikuara të drurit në formën e fuçive të verës, të cilat janë simbol i rrugës së verës së Maqedonisë dhe ndërtimi i një parku për aventurat e fëmijëve. Gjithashtu do të ndërtohet një rrugë

така, ќе се изгради пристапен пат до винаријата „Шато Сопот“ и ќе се уредат и ќе се маркираат велосипедски патеки во должина од 17,5 километри. Проектот вклучува користење на „паметни“ уреди поврзани со интегриран софтвер, меѓу кои се оние за паркинг простор за 23 возила, 43 паметни сијалици, користење на 20 паметни велосипеди, 5 паметни контејнери и 5 паметни клупи на соларна енергија. Па така, на овие клупи, туристите ќе можат да си ги наполнат мобилните и компјутерите со струја добиена од соларна енергија и истовремено да користат интернет. Поставените уреди на паметните велосипеди веднаш ќе сигнализираат дали некој го вози велосипедот надвор од патеката или имал незгода. Кога ќе се наполнат паметните контејнери веднаш ќе сигнализираат до службите да дојдат да ги испразнат.

Крајбрежниот појас на езерото, под патеката, ќе биде хортикултурно уреден, клупите ќе се изработуваат од паднатите дрвја крај езерото, а предвидено е и поставување на платформа за набљудување на птици, како и киоск за продажба на сувенири. На автопатот Е 75 ќе бидат поставени билборди, како и информативни табли, што ќе ги има и покрај езерото, а за промоција на езерото, како транзитна туристичка зона ќе бидат изработени промотивни видео спотови, брошури, систем на СМС пораки и веб страница. Имплементираноста на информатичката технологија, екологијата и енергетската ефикасност во овој проект се само уште еден показател на определеноста на општината кон обезбедување на модерните концепти на урбаното живеење. Во таа насока, Општина Велес за своите граѓани обезбеди и изработка на Урбанистички план за одржлива урбана мобилност на Велес, што се очекува да биде завршен кон средината на оваа година. Потоа, општината ќе пристапи кон обезбедување на нов концепт за одвивање на сообраќајот во Велес, според кој на прво место се става граѓанинот, а не возилата, со цел да се придонесе за подобро здравје на жителите на градот и безбедноста на учесниците во сообраќајот.

аксеси deri në verarinë "Shato Sopot" dhe do të rregullohen dhe do të shënohen shtigjet e biçikletave në gjatësi prej 17.5 kilometrash. Projekti përfshin përdorimin e pajisjeve "të mençura" të lidhura me softuer të integruar, duke përfshirë ato për hapësirën e parkimit për 23 automjete, 43 llambat e mençura, përdorimin e 20 biçikletave të mençura, 5 kontejnerët e mençur dhe 5 bankat e mençura me energji diellore. Kështu, në këto banka, turistët do të mund t'i mbushin telefonat e tyre celularë dhe kompjuterët e tyre me rrymë të fituar nga energjia diellore dhe njëkohësisht ta përdorin internetin. Pajisjet e instaluar në biçikletat e mençura do të sinjalizojnë menjëherë nëse dikush drejton biçikletën jashtë shtegut ose ka pasur ndonjë aksident. Kur kontejnerët e mençur do të mbushen me mbeturina, ata menjëherë do të sinjalizojnë shërbimet që të vijnë dhe t'i zbrazin.

Zona bregdetare e liqenit, që gjendet nën shtegun, do të rregullohet në mënyrë hortikulturore, bankat do të përpunohen nga drurët e rënë pranë liqenit, ndërsa është parashikuar të vendoset edhe një platformë për vëzhgimin e zogjve, si dhe një kiosk për shitjen e suvenireve. Në autostradën E 75 do të vendosen bilborde, si dhe borde informative, ndërsa borde të tilla informative do të vendosen edhe pranë liqenit, kurse për promovimin e liqenit si një zonë turistike transitore do të përgatiten video spote promovuese, broshura, një sistem të mesazheve SMS dhe një faqe interneti. Implementimi i teknologjisë informatike, ekologjisë dhe efikasitetit energjetik në këtë projekt janë vetëm edhe një tregues i përcaktimit të komunës për sigurimin e koncepteve moderne të jetesës urbane. Në këtë drejtim, Komuna e Velesit siguroi për qytetarët e saj edhe përgatitjen e Planit urbanistik për mobilitet të qëndrueshëm urban të Velesit, i cili pritet të përfundohet deri në mes të këtij viti. Pastaj komuna do të punojë në sigurimin e një koncepti të ri për zhvillimin e trafikut në Veles, sipas të cilit qytetari, e jo automjetet do të jenë në vendin e parë, me qëllim që të jepet kontribut për shëndetin më të mirë të banorëve të qytetit dhe sigurinë e pjesëmarrësve në komunikacion.

ПОДДРШКА ОД ЗЕЛС ЗА АКТИВНОСТИТЕ НА КОМИСИЈА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ЖЕНИТЕ И МАЖИТЕ НА ОПШТИНА КОЧАНИ

Комисијата за еднакви можности на жените и мажите во Општина Кочани е целосно посветена на надминување на родовите разлики и јакнење на родовата еднаквост на локално ниво, преку имплементирање на националните и на меѓународните политики од оваа област. Бројните активности што ги иницира оваа Комисија, чиј претседател е советничката Татјана Лазарова - Осоговска, само ја вбројуваат оваа општина во една од поуспешните локални власти на ова поле, чии добри практики беа презентирани пред другите општини во земјава и во регионот.

Како резултат на поддршката што Општина Кочани ја добива од ЗЕЛС, во оваа област, градоначалникот на општината, Николчо Илијев и претседателката на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите во општината, ја поканија извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, да присуствува на состанокот на Комисијата, што се одржа на 11 февруари 2019 година. На оваа седница, градоначалникот Илијев на присутните им додели благодарници за успешната соработка и посочи дека општината е подготвена за натамошно јакнење на активностите за надминување на родовите разлики во оваа локална власт. Претседателката Осоговска, пак, истакна дека успешното работење на Комисијата е резултат на големата посветеност на сите нејзини членови, но и резултат на поддршката од градоначалникот, на општинскиот координаторот за еднакви можности, на самиот Совет на општината, и на континуираната поддршка од ЗЕЛС. Таа посочи дека континуирано се работи на креирањето на сензитивен родов буџет, и дека досега најголема имплементација има во развојните програми за социјала, спорт, култура, во некои инфраструктурни и комунални програми, но дека се инсистира на родова сензибилност и во останатите програми од надлежност на општината. На

МБЕШТЕТЈЕ НГА БНЈВЛ-ЈА ПР АКТИВИТЕТЕ Е КОМИСИОНИТ ПР МУНДЕСИ ТБ БАРАБАРТА ТБ ФЕМРАВЕ ДНЕ МЕШКУЈВЕ ТБ КОМУНБСБ КОЧАНИТ

Комисиони прр мундеси тб барабарта тб фемраве дне мешкујве нб Комунабнб Кочанит бштб тбрбсбштб б пркусхтуар прр тејкалимин б даллимеве гјиноре дне forcimin б баразисб гјиноре нб nivel lokal пррмес збатимит тб политикаве комббtare дне ндрккомббtare тб кбсaj fushe. Aktivitetet б shumta тб cilat б иницион кy Komision, presidenti б тб cilit бштб кбшилларја Tatjana Lllazarova Osogovska, vetбм б numбroјnb кбтб комунб нб нјб nga autoritetet мб тб suksesshme lokale нб кбтб fushб, praktikat б mira тб сб cilбs u prezantuan para komunave тб tjera нб vend дне нб rajon.

Si rezultat б мббштетјес qb б merr Komuna б Кочанит nga БНЈВЛ-ja нб кбтб сферб, kryetari б комунбс, Nikollбo Ilijev дне kryetarja б Komisionit прр мундеси тб барабарта тб фемраве дне мешкујве нб комунб, ftuan drejtoreshбн екзекutive тб БНЈВЛ-сб, Dushica Perishiq прр тб marrб pjesб нб takimin б Komisioni qb у mbajt мб 11 shkurt 2019. Нб кбтб takim, kryetari б комунбс Ilijev у dha тб pranishmbб mirбnjohje прр bashкбpunimin б suksesshбм дне theksoi се komuna бштб б gatshme тб forcoјб мб теј aktivitetet прр тејкалимин б даллимеве гјиноре нб кбтб pushtet lokal. Ndбrsa, kryetarja Osogovska theksoi се puna б suksesshme б Komisionit бштб rezultat б angazhimit тб madh тб тб gjithб anбtarбve тб tij, por edhe rezultat б мббштетјес сб kryetarit тб комунбс, koordinatorit komunal прр мундеси тб барабарта, vetб Kбhilli б комунбс, дне мббштетјес сб vazhdueshme тб БНЈВЛ-сб. Ajo theksoi се po punohet vazhdimisht прр krijimin б buxhetit senzitiv гјинор, дне се deri tani zbatim мб тб madh ka нб programet zhvillimore прр punб sociale, sport, kulturб, нб disa programe infrastrukture дне komunale, por се insistohet прр ndjeshmbри гјиноре edhe нб programet б tjera qb janб нб kompetencб тб комунбс. Нб кбтб seancб, anбtarбt б Komisionit прр мундеси тб барабарта тб

оваа седница членовите на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите донесоа одлука за финансиска поддршка на женската екипа на Кошаркарски клуб „Баскет Дино“ од Кочани, што од оваа година се натпреварува во државниот лига-систем.

Извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, изрази задоволство од успехите што Општина Кочани ги постигнува на ова поле и нагласи дека ЗЕЛС и понатаму ќе продолжи да ги поддржува сите локални власти во јакнењето на родовата еднаквост. Таа посочи дека очекува во иднина бројот на градоначалнички и на советнички да се зголеми, но и поголема посветеност на општините во креирањето на родово сензитивни општински буџети. Притоа, таа накратко информираше за досегашните активности на ЗЕЛС во оваа област, кои се во полза на сите локални власти, меѓу кои креираната електронска платформа за родово одговорно буџетирање (rob.zels.org.mk), изработката на Стратегијата на ЗЕЛС за родово одговорни политики и буџетирање, големиот број обуки и поддршката на комисиите и на координаторите за спроведување на сите законски обврски кои произлегуваат од Националната стратегија за родово еднаквост. Една од заложбите на ЗЕЛС е и зголемување на сегашниот број од 20 општини од нашата земја кои се потписнички на Европската повелба за родово еднаквост, утврдена од Конгресот на локални и регионални власти на Советот на Европа.

femrave dhe meshkujve morën vendim për dhënie të mbështetjes financiare të ekipit të femrave të klubit të basketbollit "Basket Dino" nga Koçani, i cili këtë vit garohet në ligën shtetërore.

Drejtoresha ekzekutive e BNJVL-së, Dushica Perishiq shprehu kënaqësinë e saj për sukseset që i arrin Komuna e Koçanit në këtë fushë dhe theksoi se BNJVL-ja do të vazhdojë edhe më tej t'i mbështesë të gjitha autoritetet lokale në forcimin e barazisë gjinore. Ajo theksoi se pret që në të ardhmen të rritet numri i kryetareve të komunave dhe këshilltareve, por edhe një përkushtim më të madh të komunave në krijimin e buxheteve komunale senzitive gjinore. Përveç kësaj, ajo informoi shkurtimisht për aktivitetet e deritanishme të BNJVL-së në këtë fushë, të cilat janë në favor të të gjitha autoriteteve lokale, duke përfshirë edhe platformën e krijuar elektronike për buxhetim të përgjegjshëm gjinor (rob.zels.org.mk), përgatitjen e Strategjisë së BNJVL-së për politika të përgjegjshme gjinore dhe buxhetim të përgjegjshëm gjinor, numrin të madh të trajnimeve dhe mbështetjen e komisioneve dhe koordinatorëve për zbatimin e të gjitha obligimeve ligjore që dalin nga Strategjia kombëtare për barazi gjinore. Një nga zotimet e BNJVL-së është edhe rritja e numrit aktual të 20 komunave nga vendi ynë – nënshkruese të Kartës Evropiane për barazi gjinore, e themeluar nga Kongresi i autoriteteve lokale dhe rajonale të Këshillit të Evropës.

ВО ШЕСТ ОПШТИНИ ЌЕ СЕ РЕАЛИЗИРААТ АКТИВНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА СО СРЕДСТВА ОД ПРОЕКТОТ „ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ОПШТИНСКИ СОВЕТИ“

НЭ ГЈАСHTË КОМУНА ДО ТË РЕАЛИЗОХЕН АКТИВИТЕТЕ НГА ФУША Е ПËРФШИРЈЕС СОЦИАЛЕ МЕ МЈЕТЕ НГА ПРОЕКТИ "FORCIMI I KËSHILLAVE KOMUNALË"

Општините: Валандово, Велес, Охрид, Свети Николе, Струмица и Чаир до крајот на јули ќе ги реализираат проектите од областа на социјалната инклузија и социјалната заштита, што граѓаните ги избраа како приоритетни на сесиите на „форуми во заедницата“ реализирани во изминатите месеци. Секоја општина добива грант во висина од 50.000 швајцарски франци, обезбедени во рамките на Проектот „Зајакнување на општински совети“, што го имплементира Програмата за развој на Обединетите Нации (УНДП) во партнерство со сестринската агенција UN Women, со Министерството за локална самоуправа (МЛС), со ЗЕЛС и со Здружението на финансиски работници, а кој е финансиран од Швајцарската агенција за соработка и развој (СДЦ). На реализираните „форуми во заедницата“ во сите шест општини учествуваа над 2.000 граѓани, при што беа предложени 34 концепти и развиени 24 предлог-проекти.

Општина Валандово ќе обезбеди реконструирање и опремување со соодветна инсталација на неколку училиници во средното и основните училишта; нови компјутери и поправка на старите; опремување на просторија за активности на младинска новинарска редакција, обуки за новинарскиот и информатичкиот тим, како и обезбедување на активен веб сајт на училишниот медиум. Притоа, ќе бидат овозможени соодветни услови за вклученост на децата со посебни потреби во активностите и користењето на компјутерите.

Проектот „**Велес без бариери**“, предвидува да се постават две надворешни затворени платформи во две училишни згради во оваа општина; една пристапна рампа содржачи од двете страни и мобилна

Комунат: Vallandova, Velesi, Ohri, Sveti Nikole, Strumica dhe Çairi deri në fund të korrikut do t'i realizojnë projektet e fushës së përfshirjes sociale dhe mbrojtjes sociale, të cilat i zgjedhën qytetarët si prioritare në sesionet e "Forumeve në bashkësi", të realizuara në muajt e fundit. Secila komunë merr një grant prej 50.000 frangash zvicerane, të siguruar në kuadër të Projektit "Forcimi i këshillave komunalë", të cilin e zbaton Programi për Zhvillim të Kombeve të Bashkuara (UNDP) në partneritet me agjencinë e saj motër UN Women, Ministrinë e Vetëqeverisjes Lokale (MVL), BNJVL-në dhe Shoqatën e punëtorëve financiarë, i cili financohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim (SDC). Në ngjarjen "Forumet në bashkësi", të realizuar në të gjitha gjashtë komunat, morën pjesë më shumë se 2.000 qytetarë, me ç'rast u propozuan 34 koncepte dhe u hartuan 24 propozime projektsh.

Komuna e Vallandovës do të sigurojë rindërtimin dhe pajisjen me instalimin e duhur të disa klasave në shkollat e mesme dhe fillore; kompjuterë të rinj dhe riparimin e atyre të vjetër; pajisjen e një hapësire për aktivitetet e redaksisë së gazetarisë rinore, trajnime për ekipin e gazetarisë dhe informatikës, si dhe sigurimi i një ueb-faqeje aktive të mediumit shkollor. Në këtë mënyrë do të sigurohen kushte të përshtatshme për përfshirjen e fëmijëve me nevoja të veçanta në aktivitetet dhe përdorimin e kompjuterëve.

Projekti „**Velesi pa barriera**“ parasheh të vendosen dy platforma të jashtme të mbyllura në dy ndërtesa shkollore në këtë komunë; një platformë aksesi me mbajtës në të dy anët dhe një platformë

платформа во општинската зграда; активности за нивелирање на тротоарите од улицата „Благој Ѓорев“, како и организирање на промотивен настан на кој ќе бидат прикажани резултатите од проектот, при што ќе биде изработена и видео анимација која ќе служи за подигнување на свеста кај населението за потребата од социјална инклузија. Овие активности се во согласност со концептот на општината „еднакво општество за сите“ во кое секој поединец игра активна улога, поседувајќи еднакви права и одговорности.

Општина Охрид со проектот „Полесен пристап за брзи услуги и граѓанска вклученост“ ќе обезбеди подобри услови за градење на инклузивна средина, преку реконструкција на влезот и поставување на лифт- платформа на Големата сала во општинската зграда, како и нејзино соодветно опремување. **Општина Свети Николе** ќе обезбеди соодветни услови по сите стандарди за сместување на децата во градинката „Рахилка Гонева“ и реализација на активности во неа, зголемување на енергетската ефикасност со нова кровна конструкција и нови прозорци и врати, нови светла, обнова на старите тоалети за најмладите и обновување на рампата за деца со посебни потреби.

„Квалитетни услови за среќни деца“ е називот на проектот на Општина **Струмица** што опфаќа обезбедување на соодветни стандарди за извршување на воспитно- образовниот процес на објектот Клон 4, на градинка „Детска радост“. Реконструкција на подот во трпезаријата и во занималните, санирање на сидовите по отстранувањето на ламперијата, замена на нефункционалните светилки, поправка, како и обезбедување на нови креветчиња, масички и столчиња за децата, при што ќе се води грижа за обезбедување на соодветни услови за унапредување на инклузивниот процес во градинката.

Општина Чаир ќе обезбеди лифт во општинската зграда за обезбедување на соодветен пристап на граѓаните до сите служби во општината. Исто така, ќе обезбеди лифт-платформа, адаптирање на тоалетот и поставување на мултифункционална просторија (сензорна соба) за децата со посебни потреби, во основното училиште „Никола Вапцаров“, како и снабдување со асиситивна технологија и обука за квалитетен пристап до компјутери и интернет за учениците со посебни потреби во три основни училишта во општината.

mobile në ndërtesën komunale; aktivitete për nivelimin e trotuareve të rrugës "Bllagoj Gjorev", si dhe organizimi i një ngjarjeje promovuese në të cilën do të prezantohen rezultatet e projektit dhe do të hartohet një video animacion që do të shërbejë për ngritjen e vetëdijes së popullatës për nevojën e përfshirjes sociale. Këto aktivitete janë në përputhje me konceptin e komunës "Shoqëri e barabartë për të gjithë", në të cilën çdo individ luan një rol aktiv, duke pasur të drejta dhe përgjegjësi të barabarta.

Komuna e Ohrit me projektin "Qasje më e lehtë për shërbime të shpejta dhe përfshirje të qytetarevë" do të ofrojë kushte më të mira për ndërtimin e një mjedisi gjithëpërfshirës përmes rindërtimit të hyrjes dhe vendosjes së një platforme-ashensor në Sallën e Madhe në ndërtesën komunale, si dhe sigurimi i pajisjes së duhur për këtë sallë.

Komuna e Sveti Nikoles do të sigurojë kushte të përshtatshme sipas të gjitha standardeve për akomodimin e fëmijëve në kopshtin e fëmijëve "Rahillka Goneva" dhe realizimin e aktiviteteve në të, rritjen e efikasitetit energjetik me ndërtimin e çatisë së re dhe dritaret dhe dyert e reja, dritat e reja, rinovimin e tualeteve të vjetra për më të rinjtë dhe rindërtimin e platformës për fëmijët me nevoja të veçanta.

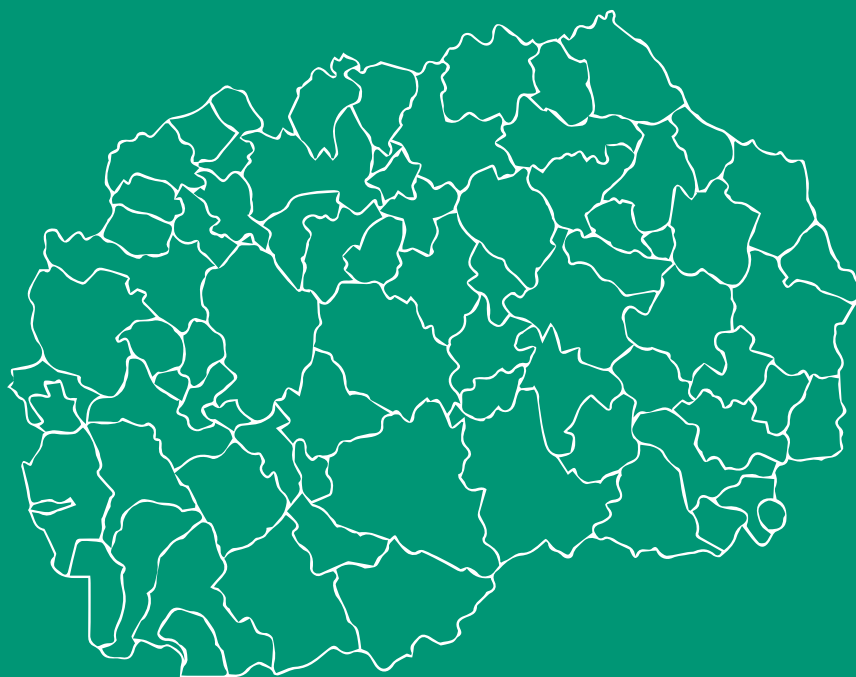
"Kushte cilësore për fëmijë të lumtur" është emri i projektit të Komunës së **Strumicës** që përfshin sigurimin e standardeve të duhura për kryerjen e procesit edukativ-arsimor të obјektit Klon 4 të kopshtit të fëmijëve "Detska radost". Rindërtimi i dyshemesë në dhomën e ngrënies dhe në lojtoret, sanimi i mureve pas heqjes së lamperisë, zëvendësimi i dritave jo-funksionale, riparimi si dhe sigurimi i shtretërve, tavolinave dhe karrigeve të reja për fëmijët janë aktivitetet me të cilat do të bëhet kujdes për sigurimin e kushteve të përshtatshme për avancimin e procesit përfshirës në kopshtin e fëmijëve.

Komuna e Çairit do të sigurojë ashensor në ndërtesën komunale për sigurimin e qasjes adekuate të qytetarëve deri te të gjitha shërbimet e komunës. Ajo gjithashtu do të sigurojë një platformë-ashensor, do të adaptojë tualetin dhe do të krijojë një dhomë shumë-funksionale (dhomë me sensorë) për fëmijët me nevoja të veçanta në shkollën fillore "Nikolla Vapcarov"; si dhe do të pajisë me teknologji ndihmëse dhe trajnim për qasje cilësore në kompjuterë dhe internet për nxënësit me nevoja të veçanta tri shkolla fillore në komunë.

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ

тел. +389 (0)2 30 99 033 | факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. "Копенхагенска" бр. 5, п. фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk

INFORMACIONE PËR KONTAKT:

tel. +389 (0)2 30 99 033 | faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. "Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk